

FISKEKOMMUNERNA

STRÖMSTAD TANUM SOTENÄS LYSEKIL UDDEVALLA ORUST TJÖRN GÖTEBORG
ÖCKERÖ VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Yttrande
2015-04-29

Hav- och Vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se

Dnr: 3563-14

Yttrandet avseende; Samråd om förslag till åtgärdsprogram för havsmiljön, remissversion

Fiskekommunerna organiserar nio kommuner i Bohuslän, vilka tillsammans med Västra Götalandsregionen samverkar för en positiv utveckling av fiskerirelaterade verksamheter längs Bohuskusten.

Avgränsning:

Detta yttrande gäller i huvudsak de åtgärdsförslag som berör temaområdet "*Fiskar och skaldjur som påverkas av fiske*" (faktablad 5 – 10). Även vissa åtgärder inom åtgärdsområdet "*Övergödning*" kommenteras. I övrigt kommer enskilda kommuner liksom regionen att själva yttra sig över förslaget till åtgärdsprogram.

Sammanfattning

Kommunerna välkomnar ambitionerna om krafttag för en bättre marin miljö. Vi konstaterar samtidigt att det viktiga arbetet med detta komplexa åtgärdsprogram inte har kommunicerats med fiskenäringen och lokala myndigheter. Då kunskapsunderlaget om statusen för den marina miljön, vilket remissen också påpekar, i många fall har stora brister är vår slutsats att åtgärdsförslagen måste utformas med försiktighet och anpassas till regionala/lokala behov. Detta i samråd med lokala myndigheter och fiskenäringen.

Fiskekommunerna
c/o Fyrbodals kommunalförbund, 451 18 Uddevalla,
Mobil: 0706 606886, website: www.fiskekommunerna.se

Föreslagna åtgärder kommer att kraftigt påverka förutsättningarna att bedriva ett yrkesmässigt fiske, i synnerhet det småskaliga fiske som ofta bedrivs helt eller delvis inom trålgränsen. Förslagen är inte integrerade i pågående tillväxtarbete för maritima näringar. Fiskekommunerna betonar behovet av att åtgärdsprogram och utvecklingsstrategier stämmer överens. Förslagen kan motverka intentioner om ett hållbart kustfiske som tar hänsyn till kustsamhällets ekonomi och arbetstillfällen, såsom beskrivs i EU:s fiskeripolitik. I grundförordningen anges att medlemsstaterna bör sträva efter att värna det småskaliga fisket. Åtgärderna per område är samtidigt mycket översiktligt beskrivna och det går inte att i nuläget fullt ut bedöma hur enskilda kuststräckor eller hur den lokalt förankrade fiskenäringen konkret påverkas.

Fiskekommunerna konstaterar att föreslagna åtgärder i flera fall överlappar den utveckling som den nya fiskeripolitiken (GFP) kommer att styra mot såsom ökad selektivitet i fisket. Vi ställer oss frågande till utredningens utgångspunkt om att den nya fiskeripolitiken visserligen ökar möjligheterna att nå god miljöstatus, men att det är osäkert om belastningen kommer att minska till 2020. Istället antas belastningen till följd av fiske *öka* till år 2020, vilket tas som motiv för att ytterligare åtgärder krävs för att följa miljö kvalitetsnormen (sid 107).

Det står redan klart att den lokala fiskenäringen, i synnerhet det lokalt förankrade kustfisket, står inför en stor utmaning i genomförandet av den nya fiskeripolitiken där den enskilde fiskaren ska klara kravet på "full kvotavräkning" och landningskyldighet. Åtgärdsförslagen för God havsmiljö får inte innebära att en "dubbel börda" läggs på fiskeföretagen i väntan på att regelverken harmonierar i tid. Det är istället angeläget att åtgärdsförslagen utformas så att anpassningen till den nya politiken underlättas för företagen. Vidare framhålls att flera av de arter som dominerar det kommersiella yrkesfisket utmed Bohuskusten har god miljöstatus – nordhavsräka och kräfta (figur sid 44-45, tabell 4). **Erfarenheter visar att det finns goda möjligheter att nå mycket hög selektivitet i detta fiske**, även inom trålfiske, varför påverkan på fiskarter får ses som liten.

Fiskekommunerna ställer sig bakom remissens slutsats att *"åtgärdsarbetet i havsmiljön är beroende av en omfattande kunskapsuppbyggnad. För att samordna kunskapsuppbyggnaden skulle en nationell strategisk och långsiktig plan behövas för kartering och inventering av marina livsmiljöer. Planen bör sätta ramarna också för kopplingarna till regional kunskapsutveckling."* (sid 143)

Till ovan nämnda slutsats vill kommunerna föra kravet på medverkan från lokala myndigheter och att den lokala fiskenäringen görs delaktig i fiskeriförvaltningen från start. Flera exempel de senaste åren visar att när den lokala näringen medverkar i förvaltningen kan den också bidra till miljöförbättringar genom att exempelvis driva på för områdesskydd (Samförvaltning Norra Bohuslän). Den kan också ta hänsyn genom att föreslå fredade områden vid upptäckt av lekande bestånd etc.

De mycket goda erfarenheter som finns av att värna både fiskeintressen och naturvårds-/miljöintressen i Koster-Väderöfjordsområdet (Samförvaltning Norra Bohuslän) bör här tas till vara. Kommunerna ställer sig därför bakom Västra Götalandsregionens krav om att HaV, i samarbete med regionala myndigheter, bör initiera samförvaltning även längs fler kuststräckor. Samförvaltningsorganisationen i norra Bohuslän kan här vara en modell. Även erfarenheter från andra "starka

Fiskekommunerna
c/o Fyrbodals kommunalförbund, 451 18 Uddevalla,
Mobil: 0706 606886, website: www.fiskekommunerna.se

fiskemiljöer” såsom Gullmarsfjorden och Åttafjordar utanför Orust bör tas tillvara i ett sådant arbete. Ett bra och väl fungerande, hållbart kustnära fiske står inte i konflikt med miljöhänsyn.

Kommentarer enl önskemål från HaV:

- **Ser ni möjlighet att omformulera vissa åtgärder för att snabbare uppnå god miljöstatus?**

Samförvaltning bör ingå som arbetsmodell i utformningen av åtgärder. På så sätt kan flera aktörers arbete mot målet om en god havsmiljö säkerställas och god miljöstatus nås snabbare. Fiskekommunerna menar att både havsmiljöpolitiken, havsplaneringen och fiskeripolitiken kan få ökad effekt om den samordnas med kommunal näringslivspolitik och planering i en samförvaltningsorganisation.

- **Finns det föreslagna åtgärder som inte bör genomföras?**

Status för fiskbestånden liksom typen av fiske skiljer sig väsentligt runt Sveriges kuster. En regional/lokal anpassning av åtgärder är avgörande för såväl framgångsrika resultat som en effektiv förvaltning. För samtliga föreslagna åtgärder gäller att näringen måste involveras. Fiskekommunerna anför följande förbehåll avs föreslagna åtgärder i faktablad 6, 8 och 10 för att minimera effekterna på lokalt förankrat fiske:

1. **Förslagen om selektivt fiske (faktablad 6)** bör genomföras så att redskapsutvecklingen sker på ett samordnat sätt och så att fiskenäringen får kostnadstäckning för att snabbt kunna ta redskapen i bruk. Erfarenheter från genomförda och pågående försök med selektiva redskap bör redovisas och konsekvensbeskrivas innan ytterligare reglering sker.
2. **Nya fredade områden** bör genomföras (faktablad 8) först efter biologisk dokumentation av de naturvärden som ska bevaras. Sådan inventering är viktig inte minst för att skapa acceptans för åtgärder. En inriktning mot "No-take areas" bör eftersträvas för att förtydliga kopplingen mellan biologisk mångfald och möjligheter till ökade uttag på sikt. Dialog med näringen är central i såväl identifiering och genomförande av skyddade områden. Ansatsen bör vara att fiske ska kunna fortgå inom området, givet vissa begränsningar som motiveras av behov av särskild hänsyn (Jfr Kosterhavets nationalpark/Koster-Väderöfjorden).
3. **Förslaget om anpassning av fiskeflottans kapacitet och tillgängliga fiskemöjligheter (faktablad 10)** bör inte genomföras utan noggrann avstämning med kommuner och näring om vilket styrmedel som ska användas och i vilket fiske den verkliga överkapaciteten finns. Åtgärden har svaga kopplingar till miljöförbättringar, studier av införande av ex TFC-system visar att det inte finns några tydliga samband till bättre miljöprestanda inom fisket. Istället är det kontrollsystemet som avgör utfallet. Flera mindre företag som inte fiskar upp till sin kapacitet, men som deltar i exempelvis ett samförvaltningsorgan och vars produkter har ett starkt varumärke, kan verka för miljöförbättringar.
4. **Är det tydligt hur åtgärdsprogrammen som tas fram inom vattenförvaltningen och åtgärdsprogrammet för havsmiljön hänger ihop?**
Nej.
5. **Framgår det vilka de samhällsekonomiska konsekvenserna av åtgärdsprogrammet är?**

Fiskekommunerna

c/o Fyrbodals kommunalförbund, 451 18 Uddevalla,

Mobil: 0706 606886, website: www.fiskekommunerna.se

Nej. Åtgärderna per område är mycket översiktligt beskrivna varför de samhällsekonomiska beskrivningarna blir därefter. Försämrade ekonomi för fiskeföretag lyfts fram som en negativ bieffekt på flera åtgärdsområden (*faktablad 5-10*). Fiskekommunerna anser att skrivningen är för svag. I de fall åtgärderna leder till minskade inkomstmöjligheter för lokala fiskeföretag, påverkas inte bara deras ekonomi, utan sannolikt äventyras hela företagets existens. Det urholkar i sin tur en redan idag bräcklig näringslivsstruktur inom det lokalt förankrade fisket.

Åtgärder för minskat fiske inom trålgränsen riskerar att slå särskilt hårt mot det kustnära fisket med korta avstånd till fångstplatser. Det kustnära fiskets betydelse för kulturmiljön och den för kustkommunerna viktiga besöksnäringen, är dåligt beskriven. Kopplingarna mellan besöksnäringen och det lokalt förankrade fisket visar på betydande värde av ett lokalt förankrat fiske, de miljöer de skapar samt dess produkter. Påverkan på dessa angränsande näringar beskrivs inte i åtgärdsprogrammet. Fiskekommunerna efterfrågar noggranna konsekvensanalyser för de samhällsekonomiska effekterna.

- **Har ni förslag på ytterligare åtgärder som inte finns med?**

1. *No-take areas* är ett intressant förvaltningsinstrument där acceptans kan tänkas erhållas. Syftet med ett sådant område är inte enbart skydd, utan också att skapa underlag för ökade fångster, genom skydd.
2. *Samförvaltningsinitiativ*. Åtgärdsprogrammet innehåller inga konkreta förslag på samförvaltning som metod, det finns heller ingen ambition att förena fiske med områdesskydd. Fiskekommunerna vill att "Koster-Väderöfjordsmodellen" och samförvaltningen av fisket i norra Bohuslän lyfts fram i åtgärdsprogrammet. Arbetet, som inleddes för drygt 15 år sedan, har visat sig vara ett framgångsrikt sätt att både stärka fiskbestånden, skydda värdefulla marinbiologiska miljöer och att utveckla och bevara ett levande yrkesfiske. Genom samförvaltningen kan yrkesfiskare, förvaltare och forskare utforma regler som tillåter ett fortsatt fiske med tillfredsställande lönsamhet. I viss utsträckning bygger modellen på "mikromanagement", dvs. att man inte inför generella regler som drabbar fisket urskillningslöst utan reglerar på detaljnivå där problem verkligen uppstår. Samförvaltningen i Norra Bohuslän har av Fiskeriverket (numera HaV) fått i uppgift att lämna råd och rekommendationer om fisket i det geografiska området Tanum och Strömstads kommuner fram till 4 nautiska mil från fastlandet. I området ingår bl.a. Kosterhavets marina nationalpark med Sveriges mest betydande korallrev. I styrgruppen sitter representanter för kommunerna, för forskningen, nationalparken och lokala fiskare. HaV och Länsstyrelsen är adjungerade medlemmar, men bjuds in till alla möten.

Fiskekommunerna

Clas-Åke Sörkvist
Ordförande

Fiskekommunerna
c/o Fyrbodals kommunalförbund, 451 18 Uddevalla,
Mobil: 0706 606886, website: www.fiskekommunerna.se